

VU Research Portal

Het voorlopig getuigenverhoor

Groot, E.F.

2015

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Groot, E. F. (2015). *Het voorlopig getuigenverhoor*. Wolters Kluwer.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

VERKORTE INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / VII

Lijst van afkortingen / XXXV

A ALGEMEEN

1. Inleiding / 3

- 1.1 Waarheidsvinding en efficiency / 3
- 1.2 Het voorlopig getuigenverhoor / 7
- 1.3 Onderzoeksvraag / 16
- 1.4 Leeswijzer en onderzoeksmethode / 18

B HISTORIE EN RECHTSVERGELIJKING

2. Een korte schets van de geschiedenis van het voorlopig getuigenverhoor / 23

- 2.1 Inleiding / 23
- 2.2 Romeins recht / 23
- 2.3 Oudhollands recht: enquete valetudinaire / 26
- 2.4 Wet 1838: wettelijke regeling van het voorlopig getuigenverhoor / 28
- 2.5 Wet 1886: voorlopig getuigenverhoor ook tijdens een geding / 32
- 2.6 Wet 1951: verval van de eis van gevaar voor verlies van bewijs bij een voorlopig getuigenverhoor voorafgaand aan een geding / 33
- 2.7 Ontwikkelingen van 1951 tot 1988 / 37
- 2.8 Wet 1988: verval van de eis van gevaar voor verlies van bewijs bij een voorlopig getuigenverhoor tijdens een geding / 39
- 2.9 Wetswijziging 2002 / 41
- 2.10 Samenvatting / 42

3. Rechtsvergelijking / 43

- 3.1 Inleiding / 43
- 3.2 Duits recht / 43
- 3.3 Engels recht / 49
- 3.4 Frans recht / 61
- 3.5 Samenvatting / 66

C PROCEDURELE VEREISTEN

4. Bevoegdheid van de Nederlandse civiele rechter / 69

- 4.1 Inleiding / 69
- 4.2 Bevoegdheid / 70
- 4.3 Bevoegdheid bij een voorlopig getuigenverhoor met het oog op niet-civiele procedures / 87

5. Procedure / 103

- 5.1 Algemeen / 103
- 5.2 Gevallen waarin een voorlopig getuigenverhoor kan worden verzocht / 105
- 5.3 Op welk moment kan een voorlopig getuigenverhoor worden verzocht? / 144
- 5.4 Door wie kan een voorlopig getuigenverhoor worden verzocht? / 146
- 5.5 Formele eisen aan het verzoekschrift / 153
- 5.6 Oproeping van de wederpartij en andere belanghebbenden / 161
- 5.7 Behandeling en beslissing / 163
- 5.8 Rechtsmiddelen; appeldoorbrekingsgronden / 169
- 5.9 De taak en de bevoegdheden van de rechter-commissaris / 177
- 5.10 Oproeping voor het getuigenverhoor / 180
- 5.11 Het getuigenverhoor / 182
- 5.12 Contra-enquête / 190
- 5.13 Comparitie van partijen / 191
- 5.14 Bewijskracht / 192
- 5.15 Na afloop van de getuigenverhoren / 194
- 5.16 Verjaring / 196

D AFWIJZINGSGRONDEN

6. Afwijzingsgronden / 201

- 6.1 Inleiding / 201
- 6.2 Afwijzingsgronden voor 2002 / 201
- 6.3 Afwijzingsgronden na 2002 / 203
- 6.4 Gemeenschappelijke kenmerken van de vier afwijzingsgronden / 205
- 6.5 De afbakening van de vier afwijzingsgronden / 207
- 6.6 Doorkijk naar de vordering in de hoofdzaak / 214
- 6.7 Gevaar voor verlies van bewijs / 216

7. Onvoldoende belang / 219

- 7.1 Inleiding / 219
- 7.2 Ratio en ambtshalve toepassing belangvereiste / 219
- 7.3 De term 'belang' / 221
- 7.4 Voldoende belang bij een voorlopig getuigenverhoor / 224
- 7.5 Gevallen waarin onvoldoende processueel belang bij een voorlopig getuigenverhoor bestaat / 229

8. Misbruik van bevoegdheid / 259

- 8.1 Inleiding / 259
- 8.2 De criteria voor misbruik van bevoegdheid / 261
- 8.3 Benadelingscriterium / 261
- 8.4 Doelcriterium / 263
- 8.5 Onevenredigheidscriterium / 281

9. Strijd met de goede procesorde / 305

- 9.1 Inleiding / 305
- 9.2 De inhoud van de goede procesorde / 306
- 9.3 Streven naar efficiëntie bij de wetswijziging in 2002 / 307
- 9.4 Efficiëntie en de goede procesorde / 309
- 9.5 Strijd met de goede procesorde en het voorlopig getuigenverhoor: een belangenafweging / 311

10. Ander zwaarwichtig bezwaar / 329

- 10.1 Inleiding / 329
- 10.2 Het gewicht van de afwijzingsgrond ander zwaarwichtig bezwaar / 329
- 10.3 Een ander zwaarwichtig bezwaar / 333

E CONCLUSIE, SLOTOVERWEGINGEN EN SAMENVATTING

11. Conclusie en slotoverwegingen / 343

- 11.1 Inleiding / 343
- 11.2 Het uitgangspunt / 343
- 11.3 Waarom dient de ruimte voor afwijzing beperkt te blijven? / 344
- 11.4 Richtlijnen voor het gebruik van de afwijzingsgronden / 346
- 11.5 Is de ruimte voor afwijzing (veel) groter geworden na *Frog/Floriade*? / 349
- 11.6 Kan van het voorlopig getuigenverhoor nuttig en efficiënt gebruik worden gemaakt? / 350
- 11.7 Wordt van het voorlopig getuigenverhoor goed gebruik gemaakt? / 350
- 11.8 Alternatieven / 352
- 11.9 Meer rendement / 355

12. Samenvatting / 359

13. Summary / 375

Bijlage I: Rv (1838) / 389

Bijlage II: Rv (1886) / 391

Bijlage III: Rv (1951) / 393

Bijlage IV: Rv (1988) / 395

Lijst van verkort aangehaalde literatuur / 397

Rechtspraakregister / 417

Trefwoordenregister / 433

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / VII

Verkorte inhoudsopgave / IX

Inhoudsopgave / XIII

Lijst van afkortingen / XXXV

A ALGEMEEN

1. Inleiding / 3

1.1 Waarheidsvinding en efficiency / 3

- 1 Uitgangspunten bij de herziening van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering / 3
- 2 Uitgangspunt 1: waarheidsvinding / 3
- 3 Uitgangspunt 2: streven naar efficiency / 6
- 4 Verband tussen waarheidsvinding en efficiency / 7

1.2 Het voorlopig getuigenverhoor / 7

1.2.1 Inleiding / 7

- 5 Overzicht / 7

1.2.2 Getuigenverklaringen / 8

- 6 Getuigenverklaringen zijn een belangrijke bron van informatie / 8
- 7 Verbetering van de kwaliteit van getuigenverklaringen / 8
- 8 Belemmering van de toegang tot getuigenbewijs / 9

1.2.3 Het 'gewone' en het voorlopig getuigenverhoor / 9

- 9 Het moment waarop getuigen worden gehoord; afwijzingsgronden / 9
- 10 Het doel van het in een vroeg stadium vaststellen van de feiten / 10

1.2.4	<i>Voor- en nadelen van het voorlopig getuigenverhoor</i> / 11
11	Voordelen / 11
12	Nadelen / 12
1.2.5	<i>Een alternatief voor het voorlopig getuigenverhoor?</i> / 13
13	Verschillende alternatieven / 13
14	Alternatief 1: schriftelijke getuigenverklaringen / 13
15	Alternatief 2 en 3: mondelinge getuigenverhoren door partijen in aanwezigheid van een notulist of niet-rechter / 15
16	Probleem bij de alternatieven / 15
1.3	Onderzoeksvraag / 16
17	Onderzoeksvraag; twee subvragen / 16
1.4	Leeswijzer en onderzoeksmethode / 18
18	Deel B: historie en rechtsvergelijking / 18
19	Deel C: procedurele vereisten; Deel D: afwijzingsgronden / 19
20	Deel E: conclusie, slotoverwegingen en samenvatting / 19
21	Methode; terminologie / 19
B	HISTORIE EN RECHTSVERGELIJKING
2.	Een korte schets van de geschiedenis van het voorlopig getuigenverhoor / 23
2.1	Inleiding / 23
22	Overzicht; belang historie / 23
2.2	Romeins recht / 23
23	Formulaproces / 23
24	Cognitieproces / 24
2.3	Oudhollands recht: enquete valetudinair / 26
25	Het horen van getuigen vóór de litiscontestatio / 26
26	Voorwaarden voor een enquete valetudinair / 27
27	De enquete valetudinair raakt in onbruik / 28
2.4	Wet 1838: wettelijke regeling van het voorlopig getuigenverhoor / 28
28	Codificatie van het voorlopig getuigenverhoor; voorwaarden / 28
29	Gevaar voor verlies van bewijs / 30
30	Gebruik van de voorlopige getuigenverklaringen; bewijskracht / 31
2.5	Wet 1886: voorlopig getuigenverhoor ook tijdens een geding / 32
31	Wetswijziging 1886 / 32

2.6	Wet 1951: verval van de eis van gevaar voor verlies van bewijs bij een voorlopig getuigenverhoor voorafgaand aan een geding / 33
32	Roep om uitbreiding van de mogelijkheden van het voorlopig getuigenverhoor; voorstellen / 33
33	Uitbreiding van de mogelijkheden van het voorlopig getuigenverhoor / 34
34	Wijziging 1: afschaffing van de eis dat gevaar voor verlies van bewijs moet bestaan / 35
35	Wijziging 2: bewijskracht / 36
36	Wijziging 3: asymmetrisch appelverbod / 36
2.7	Ontwikkelingen van 1951 tot 1988 / 37
37	De veranderde functie in de jurisprudentie / 37
38	Enka/Dupont: verplichting om de wederpartij op te roepen / 38
2.8	Wet 1988: verval van de eis van gevaar voor verlies van bewijs bij een voorlopig getuigenverhoor tijdens een geding / 39
39	Wetswijziging 1988 / 39
40	Doel van het voorlopig getuigenverhoor: bewaren van bewijs en ophelderen van de feiten / 40
2.9	Wetswijziging 2002 / 41
41	Regeling vrijwel ongewijzigd; jurisprudentie / 41
2.10	Samenvatting / 42
42	Samenvatting van de geschiedenis van het voorlopig getuigenverhoor / 42
3.	Rechtsvergelijking / 43
3.1	Inleiding / 43
43	Een pendant van het voorlopig getuigenverhoor ontbreekt / 43
3.2	Duits recht / 43
3.2.1	<i>Schets van de bodemprocedure / 43</i>
44	Het moment waarop getuigen worden gehoord / 43
3.2.2	<i>Selbständige Beweisverfahren / 44</i>
45	Regeling en doel / 44
46	Wederpartij stemt in met het selbständige Beweisverfahren: geen gevaar voor verlies van bewijs vereist / 46
47	Wederpartij stemt niet in met het selbständige Beweisverfahren: gevaar voor verlies van bewijs vereist / 46
48	De beoordeling van een § 485 ZPO-verzoek / 47
49	Na de toewijzing van een § 485-verzoek / 48

3.2.3	<i>Vergelijking</i> / 48
50	Grootste verschil: het doel / 48
51	Parallel met de afwijzingsgrond onvoldoende belang / 49
3.3	Engels recht / 49
3.3.1	<i>Schets van de procedure</i> / 49
52	De bodemprocedure / 49
53	Pre-action, pre-trial en trial / 50
3.3.2	<i>Civil Procedure Rules</i> / 51
54	Hervorming van de Engelse procedure; doelstelling CPR / 51
55	De rechter is case manager / 52
3.3.3	<i>Disclosure</i> / 53
56	Disclosure voor en na de CPR / 53
3.3.4	<i>Witness statements</i> / 54
57	Getuigen in de pre-trial fase voor 1986 / 54
58	Witness statements; regeling en ontwikkeling / 55
59	Gebruik van de witness statements in de procedure / 56
60	Witness summary / 57
3.3.5	<i>Depositions</i> / 57
61	Depositions: regeling en doel / 57
62	Vereisten voor het bevelen van een deposition / 58
63	Verloop van depositions / 59
3.3.6	<i>Vergelijking</i> / 60
64	Met het voorlopig getuigenverhoor overeenstemmend resultaat / 60
3.4	Frans recht / 61
3.4.1	<i>Schets van de bodemprocedure</i> / 61
65	Het moment waarop getuigen worden gehoord / 61
66	Soorten getuigenverklaringen / 61
3.4.2	<i>Mesures d'instruction in futurum</i> / 62
67	Historie van de enquête in futurum / 62
68	Mesures d'instruction in futurum: regeling en doel / 63
69	Vereisten voor het bevelen van mesures d'instruction in futurum / 64
70	De enquête in futurum wordt niet gebruikt / 65
3.4.3	<i>Vergelijking</i> / 65
71	De enquête in futurum: in theorie vergelijkbaar met het voorlopig getuigenverhoor, maar in de praktijk ongebruikt / 65

3.5 Samenvatting / 66

72 Trend: waarheidsvinding in een vroeg stadium en efficiency / 66

C PROCEDURELE VEREISTEN

4. Bevoegdheid van de Nederlandse civiele rechter / 69

4.1 Inleiding / 69

73 Voorlopig getuigenverhoor: door een bevoegde Nederlandse rechter ten behoeve van een civiele procedure / 69

4.2 Bevoegdheid / 70

4.2.1 Inleiding / 70

74 Moment indiening verzoekschrift is bepalend voor de bevoegdheid / 70

4.2.2 Rechtsmacht / 70

4.2.2.1 Inleiding / 70

75 Internationale aspecten / 70

4.2.2.2 EEX-Vo (Ibis) / 71

76 Nederlandse rechter is bevoegd in de hoofdzaak op grond van de EEX-Vo (Ibis) / 71

77 Het voorlopig getuigenverhoor is geen voorlopige maatregel in de zin van art. 31 EEX-Vo / 74

78 Het voorlopig getuigenverhoor is geen voorlopige maatregel in de zin van art. 35 EEX-Vo Ibis / 77

79 Conclusie rechtsmacht / 77

4.2.2.3 Bewijsverordening / 78

80 Voorlopig getuigenverhoor op grond van de Bewijsverordening / 78

81 De Bewijsverordening heeft geen exclusieve werking / 79

82 Voorlopig getuigenverhoor op grond van de Bewijsverordening als het middel in een andere lidstaat niet bestaat / 80

4.2.3 Absolute bevoegdheid; kamer voor kantonzaken / 81

83 Absolute bevoegdheid tijdens een aanhangig geding / 81

84 Absolute bevoegdheid voorafgaand aan een geding / 82

85 Absolute bevoegdheid in geval van meerdere procedures / 83

86 De rechter is absoluut onbevoegd / 84

4.2.4 Relatieve bevoegdheid / 84

87 Relatieve bevoegdheid tijdens een aanhangig geding en voorafgaand aan een geding / 84

88 Relatieve bevoegdheid in geval van meerdere procedures / 86

89 De rechter is relatief onbevoegd / 86

4.3	Bevoegdheid bij een voorlopig getuigenverhoor met het oog op niet-civiele procedures / 87
4.3.1	<i>Bestuursrechtelijke procedures / 87</i>
4.3.1.1	<i>Inleiding / 87</i>
90	De bestuursrechter / 87
4.3.1.2	<i>Bestuurs- en civielrechtelijke aspecten / 87</i>
91	Voorlopig getuigenverhoor ten behoeve van civielrechtelijke aspecten / 87
92	Voorlopig getuigenverhoor ten behoeve van bestuursrechtelijke aspecten / 88
4.3.1.3	<i>Schadevergoeding vanwege onrechtmatig overheidshandelen / 89</i>
93	Regeling; doel / 89
94	Voorlopig getuigenverhoor na vaststelling onrechtmatig overheidshandelen / 89
95	Bevoegdheidsverdeling civiele rechter en bestuursrechter / 90
96	Conclusie schadevergoeding vanwege onrechtmatig overheidshandelen / 92
4.3.1.4	<i>Nadeelcompensatie / 92</i>
97	Regeling; grondslag / 92
98	Bevoegdheidsverdeling civiele rechter en bestuursrechter / 93
4.3.2	<i>Strafrechtelijke procedures / 94</i>
4.3.2.1	<i>Bewijskracht van een strafvonnis / 94</i>
99	Voorwaarden voor dwingende bewijskracht / 94
100	Onvoldoende belang bij dwingende bewijskracht / 94
4.3.2.2	<i>Schadevergoedingsvordering van een (gewezen) verdachte / 95</i>
101	Mogelijkheden om schadevergoeding te vorderen / 95
102	Schadevergoeding op grond van onrechtmatige daad door (gewezen) verdachte / 96
103	Geen voorlopig getuigenverhoor bij schadevergoeding op grond van Sv / 97
4.3.2.3	<i>Schadevergoedingsvordering van een veroordeelde / 97</i>
104	Schadevergoeding op grond van onrechtmatige daad door veroordeelde / 97
4.3.2.4	<i>Inlichtingen over het strafrechtelijk onderzoek aan een derde / 98</i>
105	Schadevergoeding op grond van onrechtmatige daad door een derde / 98
4.3.2.5	<i>Schadevergoedingsvordering van een benadeelde partij / 99</i>
106	Civielrechtelijke schadevergoedingsvordering in een strafprocedure / 99
107	Geen voorlopig getuigenverhoor bij een vordering benadeelde partij / 100

- 108 De benadeelde partij is niet-ontvankelijk / 101
- 109 Na de beslissing in eerste aanleg in de strafzaak / 102

5. Procedure / 103

5.1 Algemeen / 103

- 110 Zelfstandige verzoekschriftprocedure / 103
- 111 Toepasselijke regels Rv / 103
- 112 Artikel 6 EVRM / 104
- 113 Algemene beginselen van procesrecht / 105

5.2 Gevallen waarin een voorlopig getuigenverhoor kan worden verzocht / 105

5.2.1 Inleiding / 105

- 114 Wettelijke beperkingen voorlopig getuigenverhoor / 105

5.2.2 Getuigenbewijs is toegelaten / 106

5.2.2.1 Inleiding / 106

- 115 De wet of de aard van de procedure laat getuigenbewijs niet toe / 106

5.2.2.2 De wet staat getuigenbewijs niet toe / 106

- 116 Getuigenbewijs is uitgesloten; een ander bewijsmiddel is dwingend voorgeschreven / 106

5.2.2.3 De aard van de hoofdzaak staat in de weg aan een voorlopig getuigenverhoor / 107

- 117 Recht van enquête en ontbinding van de arbeidsovereenkomst / 107
- 118 Recht van enquête; regeling en doel / 108
- 119 Enquêteprocedure is niet aanhangig / 109
- 120 Enquêteprocedure is aanhangig / 109
- 121 Voorlopig getuigenverhoor ten behoeve van een andere procedure dan de enquêteprocedure; efficiëntie / 110
- 122 Ontbinding van de arbeidsovereenkomst; regeling; getuigenbewijs in de ontbindingsprocedure / 112
- 123 Argument 1: snelheid van de ontbindingsprocedure / 113
- 124 Argument 2: efficiënte procesvoering / 116
- 125 Argument 3: bewijsopdracht in de ontbindingsprocedure / 116
- 126 Argument 4: 'floodgate' / 117
- 127 Conclusie ontbindingsprocedure / 118

5.2.3 Geding voor de burgerlijke rechter / 118

5.2.3.1 Dagvaardings- en verzoekschriftprocedure / 118

- 128 Regeling / 118

5.2.3.2	<i>Cassatie; anticipatie op terugwijzing in cassatie / 119</i>
129	Cassatie / 119
130	Verwijzingsprocedure / 120
5.2.3.3	<i>Herroepingsprocedure / 121</i>
131	Regeling; termijn herroeping / 121
132	Voorlopig getuigenverhoor / 122
5.2.3.4	<i>Arbitrage / 122</i>
133	Algemeen / 122
134	Binnenlandse arbitrage aanhangig voor 1 januari 2015 / 122
135	Binnenlandse arbitrage aanhangig op of na 1 januari 2015 / 125
136	Buitenlandse arbitrage aanhangig voor 1 januari 2015 / 127
137	Buitenlandse arbitrage aanhangig op of na 1 januari 2015 / 128
5.2.3.5	<i>Bindend advies / 130</i>
138	Regeling / 130
139	Aansluiting bij arbitrage / 131
140	Procedure over de uitvoering van een bindend advies / 132
5.2.3.6	<i>Kort geding / 133</i>
141	Voorlopig getuigenverhoor en kort geding: een goede combinatie? / 133
142	(Verlies van) spoedeisend belang / 134
143	Voorlopig getuigenverhoor tijdens een aanhangig kort geding / 135
144	Een partij in kort geding is getuige in het voorlopig getuigenverhoor / 136
5.2.3.7	<i>Renvooiprocedure / 137</i>
145	Regeling; voorwaarden / 137
5.2.3.8	<i>Deelgeschilprocedure / 137</i>
146	Regeling; doel / 137
147	Bewijs tijdens de deelgeschilprocedure / 138
148	Voorlopig getuigenverhoor voorafgaand aan een deelgeschilprocedure: een goede combinatie / 139
149	Deelgeschilprocedure tijdens een aanhangig voorlopig getuigenverhoor / 141
150	Preventieve werking deelgeschilprocedure; uitbreiding deelgeschilprocedure / 141
5.2.3.9	<i>Tenuitvoerlegging van een buitenlandse uitspraak / 142</i>
151	Niet in Nederland erkende buitenlandse uitspraak / 142
152	In Nederland erkende buitenlandse uitspraak; EEX-Vo (Ibis) / 143
153	In Nederland erkende buitenlandse uitspraak; exequaturprocedure Rv / 144

5.3	Op welk moment kan een voorlopig getuigenverhoor worden verzocht? / 144
154	Voorafgaand en tijdens een aanhangige hoofdzaak / 144
155	Aanhangigheid / 145
156	Geen processuele band tussen voorlopig getuigenverhoor en hoofdzaak / 145
5.4	Door wie kan een voorlopig getuigenverhoor worden verzocht? / 146
5.4.1	<i>De hoofdzaak is niet aanhangig: een belanghebbende / 146</i>
5.4.1.1	<i>De hoofdzaak is een dagvaardingsprocedure / 146</i>
157	Belanghebbende / 146
158	Belanghebbende: potentiële procespartij / 146
159	Belanghebbende: persoon met een even groot of groter belang dan een partij / 147
160	De verzekeraar / 148
161	De aandeelhouder / 148
162	De werknemer / 149
163	De beslagene / 149
5.4.1.2	<i>De hoofdzaak is een verzoekschriftprocedure / 150</i>
164	Regeling / 150
165	Aansluiting bij de belanghebbende als de hoofdzaak een dagvaardingsprocedure is / 150
5.4.2	<i>De hoofdzaak is aanhangig: een partij / 151</i>
166	De hoofdzaak is een dagvaardingsprocedure / 151
167	De hoofdzaak is een verzoekschriftprocedure / 151
5.4.3	<i>Machtiging ex art. 1:349 BW / 151</i>
168	Ouder of voogd verzoekt een voorlopig getuigenverhoor / 151
5.4.4	<i>Collectieve actie / 152</i>
169	Regeling; voorlopig getuigenverhoor / 152
5.5	Formele eisen aan het verzoekschrift / 153
170	Vereisten; algemene en bijzondere vereisten / 153
171	Bijzonder vereiste 1: de aard en het beloop van de vordering in de hoofdzaak / 154
172	Bijzonder vereiste 2: de feiten of rechten die de verzoeker wil bewijzen / 154
173	Artikel 166 Rv is van toepassing / 155
174	Omschrijving van de feiten; relevante en concrete feiten / 156
175	Onbekende feiten / 158
176	Niet betwiste feiten / 158

177	Bijzonder vereiste 3: de namen en woonplaatsen van de getuigen / 159
178	Bijzonder vereiste 4: de naam en woonplaats van de wederpartij / 160
5.6	Oproeping van de wederpartij en andere belanghebbenden / 161
179	Indiening verzoekschrift; procesvertegenwoordiging / 161
180	Oproeping voor de behandeling; achterwege blijven van de behandeling / 162
181	Ten onrechte niet opgeroepen belanghebbende / 162
182	Wijze van oproeping; niet in het verweerschrift genoemde belanghebbenden; verweerschrift / 163
5.7	Behandeling en beslissing / 163
5.7.1	<i>Algemeen / 163</i>
183	Behandeling; beslissing; afschrift / 163
184	Praktische beslissingen / 164
5.7.2	<i>Uitvoerbaarverklaring bij voorraad / 165</i>
185	Belang van uitvoerbaarverklaring bij voorraad / 165
186	Regeling / 166
5.7.3	<i>Kosten van de verzoekschriftprocedure / 167</i>
187	Regeling; de verliezer betaalt / 167
188	Liquidatietarief; intellectuele eigendomszaken / 168
189	Kosten na de beslissing op het verzoekschrift / 168
5.8	Rechtsmiddelen; appeldoorbrekingsgronden / 169
5.8.1	<i>Rechtsmiddelen / 169</i>
190	Asymmetrisch appelverbod / 169
191	Door wie kan een rechtsmiddel worden ingesteld; termijn / 169
192	Bevoegde rechter / 170
193	Principaal appel; nevenverzoeken / 170
5.8.2	<i>Doorbreking van het appelverbod / 171</i>
194	Gronden / 171
195	Grond a: art. 186 Rv is ten onrechte toegepast / 172
196	Grond b: art. 186 Rv is ten onrechte niet toegepast / 173
197	Grond c: verzuim van essentiële vormen / 173
5.8.3	<i>Afschaffing van het appelverbod / 175</i>
198	Reden voor het opnemen van het asymmetrische appelverbod / 175
199	Reden voor het opnemen van het asymmetrische appelverbod is achterhaald / 176

5.9	De taak en de bevoegdheden van de rechter-commissaris / 177
200	Aanhouding / 177
201	Taakverdeling tussen gerecht en rechter-commissaris / 178
5.10	Oproeping voor het getuigenverhoor / 180
202	'Oproeping' van de wederpartij / 180
203	Oproeping van de getuigen / 181
5.11	Het getuigenverhoor / 182
5.11.1	<i>Algemeen / 182</i>
204	Regeling; de rechter die de getuigen hoort / 182
5.11.2	<i>Afwijkingen van de gewone regels / 183</i>
205	Algemeen; openbare zitting; gesloten deuren / 183
206	Afwijkingen van het voorlopig getuigenverhoor ten opzichte van het gewone getuigenverhoor / 183
207	Afwijking 1: geen duidelijk begrensd probandum / 184
208	Afwijking 2: verplichting ex art. 190 lid 1 Rv / 184
209	Afwijking 3: verschoningsrecht en partij-getuige / 185
210	Verschoningsrecht / 185
211	Partij-getuige / 187
212	Bijzondere bepalingen voor de partij-getuige / 189
5.12	Contra-enquête / 190
213	Contra-enquête van rechtswege; voorwaarden / 190
214	Contra-enquête in aansluiting op enquête; contra-enquête blijft achterwege / 191
5.13	Comparitie van partijen / 191
215	Doel / 191
216	Procedure-afspraken / 192
5.14	Bewijskracht / 192
217	Alle partijen zijn bij het verhoor aanwezig of vertegenwoordigd geweest / 192
218	Niet alle partijen zijn bij het verhoor aanwezig of vertegenwoordigd geweest / 193
219	Getuige wordt partij / 193
5.15	Na afloop van de getuigenverhoren / 194
220	Het einde van de procedure / 194
221	De kosten van de getuigenverhoren / 194
222	Na het voorlopig getuigenverhoor volgt een hoofdzaak / 194
223	Na het voorlopig getuigenverhoor volgt geen hoofdzaak / 196

- 5.16 Verjaring / 196**
 224 Verzoek tot een voorlopig getuigenverhoor stuit verjaring niet / 196

D AFWIJZINGSGRONDEN

6. Afwijzingsgronden / 201

- 6.1 Inleiding / 201**
 225 Een aan de vereisten voldoende verzoek kan worden afgewezen / 201
- 6.2 Afwijzingsgronden voor 2002 / 201**
 226 Misbruik; populariteit voorlopig getuigenverhoor; ongewenste ontwikkelingen / 201
- 6.3 Afwijzingsgronden na 2002 / 203**
 227 Verruiming afwijzingsgronden / 203
 228 Uitgangspunt blijft toewijzing, ook na verruiming / 205
- 6.4 Gemeenschappelijke kenmerken van de vier afwijzingsgronden / 205**
 229 Gemeenschappelijk kenmerk 1: beperkende werking / 205
 230 Gemeenschappelijk kenmerk 2: open normen / 206
 231 Gemeenschappelijk kenmerk 3: veranderende opvattingen en bezwaren / 206
 232 Gemeenschappelijk kenmerk 4: geen discretionaire bevoegdheid / 207
- 6.5 De afbakening van de vier afwijzingsgronden / 207**
- 6.5.1 Inleiding / 207*
 233 Geen duidelijke richtlijnen voor de toepassing van de afwijzingsgronden / 207
 234 Uitgangspunt bij de afbakening van de afwijzingsgronden / 208
- 6.5.2 Het doel van het voorlopig getuigenverhoor / 208*
 235 Doelgebonden bevoegdheid / 208
 236 Doel: bewaren en verzamelen van bewijs / 209
- 6.5.3 Globale afbakening van de afwijzingsgronden / 210*
 237 Overzicht / 210
 238 De afwijzingsgrond onvoldoende belang / 210
 239 Verschil tussen de afwijzingsgronden misbruik en strijd met de goede procesorde / 210
 240 De afwijzingsgrond misbruik / 212
 241 De afwijzingsgrond strijd met de goede procesorde / 212
 242 De afwijzingsgrond ander, zwaarwichtig bezwaar / 213
 243 Mate van toetsing van de afwijzingsgronden / 214

6.6	Doorkijk naar de vordering in de hoofdzaak / 214
244	De verhouding van het voorlopig getuigenverhoor met de vordering in de hoofdzaak / 214
245	De haalbaarheid van de vordering in de hoofdzaak / 215
6.7	Gevaar voor verlies van bewijs / 216
246	Voorlopig getuigenverhoor met als doel het bewaren van getuigenbewijs / 216
247	Gevalen waarin gevaar voor verlies van bewijs bestaat / 216
248	De afwijzingsgronden zijn niet van toepassing / 217
7.	Onvoldoende belang / 219
7.1	Inleiding / 219
249	Geen belang, geen actie / 219
7.2	Ratio en ambtshalve toepassing belangvereiste / 219
250	Ratio; proceseconomie / 219
251	Ambtshalve toepassing / 220
7.3	De term 'belang' / 221
252	Codificatie; processueel en/of materieel belang / 221
253	Conclusie: processueel belang / 224
7.4	Voldoende belang bij een voorlopig getuigenverhoor / 224
7.4.1	<i>De belangvraag toegespitst op het voorlopig getuigenverhoor / 224</i>
254	Voldoende processueel belang bij een vordering in de hoofdzaak / 224
255	Voldoende processueel belang bij een voorlopig getuigenverhoor; nut van getuigenverklaringen voor de beslissing in de hoofdzaak / 224
256	Criterion processueel belang bij een voorlopig getuigenverhoor / 225
7.4.2	<i>De term 'voldoende' / 226</i>
257	Redelijk processueel belang / 226
258	Onvoldoende belang; geen of geen redelijk processueel belang / 227
7.4.3	<i>Minder terughoudende toepassing van art. 3:303 BW / 227</i>
259	Reden minder terughoudende toepassing / 227
260	Stelplicht verzoeker / 229
7.5	Gevalen waarin onvoldoende processueel belang bij een voorlopig getuigenverhoor bestaat / 229
7.5.1	<i>Inleiding / 229</i>
261	Onvoldoende processueel belang; niet bestaande of kansloze vordering en het stadium waarin de hoofdzaak verkeert / 229

7.5.2	<i>De vordering in de hoofdzaak bestaat niet (meer) of is kansloos / 230</i>
7.5.2.1	<i>Inleiding / 230</i>
262	Overzicht / 230
7.5.2.2	<i>De vordering bestaat niet / 231</i>
263	Omschrijving van de vordering in het verzoekschrift / 231
264	Omschrijving van de vordering ontbreekt; reparatie / 232
7.5.2.3	<i>De vordering is kansloos / 232</i>
265	Oppervlakkige beoordeling van de vordering in de hoofdzaak / 232
266	Verwoording van (het ontbreken van) een kansloze vordering in de jurisprudentie / 232
267	Criterium kansloze vordering; juridisch en feitelijk kansloze zaken / 233
268	Juridisch kansloze zaken / 234
269	Scherpe regel 1: arbeidszaken / 234
270	Scherpe regel 2: de (minderheids)aandeelhouder / 235
271	Scherpe regel 3: verjaarde vorderingen / 236
272	Scherpe regel 4: aansprakelijkheid van de Staat / 237
273	Uitgangspunt juridisch kansloze zaken: terughoudendheid / 238
274	Feitelijk kansloze zaken; stelplicht / 238
275	Voorbeelden van feitelijk kansloze zaken / 239
7.5.2.4	<i>De vordering dan wel een bepaald geschilpunt bestaat niet meer / 240</i>
276	Overzicht / 240
277	Geval 1: gezag van gewijsde/vaststellingsovereenkomst / 240
278	Stelplicht verzoeker / 242
279	Oppervlakkige beoordeling van het gezag van gewijsde/de vaststellingsovereenkomst / 243
280	Geschil over de geldigheid van de vaststellingsovereenkomst / 243
281	Schadevergoeding vanwege onrechtmatige daad na een vaststellingsovereenkomst / 244
282	Geval 2: doorhaling (royement) / 245
283	Geval 3: eindbeslissing / 246
284	Geval 4: herroeping / 247
285	Geval 5: buitengerechtelijke erkenning / 247
7.5.3	<i>De hoofdzaak bevindt zich in een te ver stadium / 249</i>
7.5.3.1	<i>Inleiding / 249</i>
286	Voorlopig getuigenverhoor tijdens een aanhangig geding / 249
7.5.3.2	<i>Het criterium voor onvoldoende belang vanwege het stadium waarin de hoofdzaak verkeert / 250</i>
287	Een duidelijk voldoende of onvoldoende belang / 250
288	Frog/Floriade: aanwijzing omslagpunt / 250

7.5.3.3	<i>Het omslagpunt / 251</i>
289	Het omslagpunt: de laatste proceshandeling in de hoofdzaak / 251
290	Redenen om te kiezen voor de laatste proceshandeling in de hoofdzaak / 252
291	Conclusie omslagpunt / 253
7.5.3.4	<i>Voorlopig getuigenverhoor tijdens de procedure in eerste aanleg / 253</i>
292	Laatste proceshandeling in de dagvaardingsprocedure in eerste aanleg / 253
293	Jurisprudentie / 254
7.5.3.5	<i>Voorlopig getuigenverhoor tijdens de procedure in hoger beroep / 255</i>
294	Laatste proceshandeling in de dagvaardingsprocedure in hoger beroep / 255
295	Jurisprudentie / 256
7.5.3.6	<i>Het belang van de verzoeker herleeft / 257</i>
296	Herleving na eindvonnis / 257
297	Herleving na hoger beroep tegen tussenvonnis / 258
298	Herleving na vernietiging en verwijzing in cassatie / 258

8. Misbruik van bevoegdheid / 259

8.1 Inleiding / 259

299	Regeling / 259
300	Misbruik verhindert bevoegdheidsuitoefening / 259

8.2 De criteria voor misbruik van bevoegdheid / 261

301	Criteria; niet limitatief / 261
-----	---------------------------------

8.3 Benadelingscriterium / 261

302	Benadeling is de enige bedoeling / 261
303	Redenen waarom het benadelingscriterium voor de praktijk niet van belang is / 262

8.4 Doelcriterium / 263

8.4.1 Algemeen / 263

304	Nuttig bij doelgebonden bevoegdheid / 263
305	Objectieve maatstaf / 264
306	Evidentiëcriterium / 264

8.4.2 Het doel van het voorlopig getuigenverhoor / 265

307	Processuele bevoegdheden zijn doelgebonden / 265
-----	--

308	Doel van het voorlopig getuigenverhoor / 265
309	Gevallen waarin het doel van het voorlopig getuigenverhoor wordt overschreden / 266
8.4.3	<i>Fishing expedition</i> / 266
8.4.3.1	<i>Algemeen</i> / 266
310	Het begrip fishing expedition / 266
311	Fishing expeditions niet toegestaan in Nederland / 267
8.4.3.2	<i>Het voorlopig getuigenverhoor als fishing expedition</i> / 268
312	Oneigenlijk gebruik van de term fishing expedition / 268
313	Kenmerken fishing expedition / 268
314	Kenmerk 1: direct verband tussen de feiten en een bepaalde vordering / 269
315	Aanwijzing geen direct verband: onbegrensd feitencomplex / 270
316	Het tweede kenmerk: bekende feiten / 271
317	Toetsing van een fishing expedition / 272
8.4.4	<i>Een ander bewijsmiddel dan een getuigenverhoor is geschikt</i> / 273
318	Verklaring over uit eigen waarneming bekende feiten / 273
319	Verklaring van een deskundige / 274
320	Bewijs door schriftelijke stukken is geëigend / 275
8.4.5	<i>De verzoeker beoogt feiten te onderzoeken ten behoeve van een andere (civiele) hoofdzaak</i> / 276
321	Voorlopig getuigenverhoor niet ten behoeve van de in het verzoekschrift genoemde hoofdzaak / 276
8.4.6	<i>De hoofdzaak is prematuur</i> / 277
322	Resultaat voorlopig getuigenverhoor wordt niet afgewacht / 277
323	Achterhalen van de grondslag van de vordering / 277
324	Achterhalen van de persoon van de wederpartij / 278
8.4.7	<i>Het verzoek wordt gebruikt als actie- of pressiemiddel</i> / 278
325	Evidentiecriterium / 278
326	Wraakacties / 280
8.5	Onevenredigheids criterium / 281
8.5.1	<i>Algemeen</i> / 281
327	Ratio; elementen; toetsing; disproportionaliteit / 281
328	Belang van het onevenredigheids criterium / 282
329	Factoren belangenafweging / 283
8.5.2	<i>Bedrijfsgeheimen; bedrijfsschade</i> / 284
330	Bescherming van bedrijfsgeheimen / 284

331	Bescherming van bedrijfsgeheimen is nodig / 285
332	Definitie van bedrijfsgeheimen; factoren bepalend voor bescherming van bedrijfsgeheimen / 286
333	Factor 1: het karakter van de geheime gegevens / 286
334	Factor 2: het doel van de bekendmaking van de gegevens en de rechtsrelatie tussen het bedrijf en degene die vraagt om bekendmaking van de gegevens / 288
335	Factor 3: de aard en de omvang van de bekendmaking / 289
336	Bedrijfsschade / 291
8.5.3	<i>Zwakke vordering in de hoofdzaak / 293</i>
337	Verhouding tot onvoldoende belang en fishing expedition / 293
338	Marginale beoordeling van de vordering in de hoofdzaak / 293
339	Zwak materieel recht; jurisprudentie / 294
340	Beroep op een uitzondering op een hoofdregel / 296
341	Formele belemmering / 297
8.5.4	<i>Feiten zijn te vaag of niet relevant / 297</i>
342	Bewijs ziet niet op de kern van de feiten / 297
8.5.5	<i>Prognose; resultaat van de getuigenverklaringen / 298</i>
343	Prognoseverbod / 298
344	Prognoseverbod in het kader van een voorlopig getuigenverhoor / 299
345	Stelplicht verbergt prognoseverbod / 301
8.5.6	<i>Ander bewijs is voorhanden / 302</i>
346	Ander bewijs; aspecten bij de beoordeling van ander bewijs / 302
9. Strijd met de goede procesorde / 305	
9.1	Inleiding / 305
347	Ambtshalve toetsing / 305
9.2	De inhoud van de goede procesorde / 306
348	De goede procesorde is moeilijk te definiëren; redenen / 306
9.3	Streven naar efficiëntie bij de wetwijziging in 2002 / 307
349	Meer efficiëntie / 307
350	Werklast van de rechterlijke macht / 308
351	Regeling van het voorlopig getuigenverhoor niet gewijzigd in 2002 / 308
9.4	Efficiëntie en de goede procesorde / 309
352	Efficiëntie als reden voor afwijzing van een voorlopig getuigenverhoor / 309
353	De afwijzingsgrond strijd met de goede procesorde bewerkstelligt een efficiënt gebruik van het voorlopig getuigenverhoor / 310
354	Uitgangspunt blijft toewijzing van een voorlopig getuigenverhoor / 311

9.5	Strijd met de goede procesorde en het voorlopig getuigenverhoor: een belangenafweging / 311
9.5.1	<i>Inleiding / 311</i>
355	Disproportionaliteit / 311
356	Aanhangige hoofdzaak / 312
357	Factoren belangenafweging / 312
9.5.2	<i>Het stadium waarin de hoofdzaak verkeert / 313</i>
358	Geen duidelijk criterium / 313
359	Factor met een speciale status / 313
360	De hoofdzaak staat voor dagbepaling comparitie op het moment van de beschikking / 314
361	Memorie van antwoord is genomen op het moment van de beschikking: algemeen / 315
362	Memorie van antwoord is genomen op het moment van de beschikking: jurisprudentie; nieuwe grief / 316
363	Vroege stadium waarin de hoofdzaak verkeert / 319
9.5.3	<i>Doorkruising van het procesbeleid in de hoofdzaak / 320</i>
364	Volgorde van bewijslevering / 320
365	Deskundigenbericht bevolen door de rechter / 321
366	Bewijsopdracht niet uitvoerbaar bij voorraad / 321
9.5.4	<i>Ander onderzoek is nog niet afgerond / 322</i>
367	Ander bewijs is beschikbaar / 322
368	Ander bewijs is nog niet beschikbaar / 322
9.5.5	<i>Overige factoren in de belangenafweging / 323</i>
369	De complexiteit van de hoofdzaak vergt dat de rechter in de hoofdzaak bepaalt of en welk bewijs nodig is / 323
370	Het voorlopig getuigenverhoor betreft slechts een deel van de relevante feiten / 324
371	Groot aantal getuigen / 324
372	Traag procederen / 325
373	Minder belastend bewijsmiddel / 326
374	Processuele houding in de hoofdzaak / 327
10.	Ander zwaarwichtig bezwaar / 329
10.1	Inleiding / 329
375	Nieuwe afwijzingsgrond; overzicht / 329

10.2	Het gewicht van de afwijzingsgrond ander zwaarwichtig bezwaar / 329
376	Beoordelingsmaatstaf / 329
377	Afwijzingsgronden van vergelijkbaar kaliber; belangen verschillen / 331
378	Disproportionaliteit / 332
10.3	Een ander zwaarwichtig bezwaar / 333
10.3.1	Inleiding / 333
379	Belang van de getuige / 333
380	Gevallen waarin een zwaarwichtig bezwaar kan bestaan / 333
10.3.2	Een aangekondigd beroep op een verschoningsrecht/ geheimhoudingsplicht / 333
381	Uitgangspunt: beslissing rechter-commissaris / 333
382	Afleggen inhoudelijke verklaring niet waarschijnlijk; reden voor het niet beantwoorden van vragen / 334
383	Toewijzing van het verzoek / 336
10.3.3	Bewijsovereenkomst / 336
384	De verklaring van een bepaalde getuige is als bewijsmiddel uitgesloten door partijen / 336
10.3.4	De getuige kan op medische gronden geen getuigenverklaring afleggen / 336
385	Aantoonbaar medisch onmogelijk / 336
386	Gevaar voor verlies van bewijs / 337
10.3.5	De (emotionele) belasting van de getuige / 337
387	Uitgangspunt: belasting van de getuige is geen zwaarwichtig bezwaar / 337
388	Gevaar voor verlies van bewijs / 338
10.3.6	Gevaar voor de veiligheid van de getuige zelf of anderen / 338
389	Reëel fysiek gevaar / 338
390	Anonieme getuige / 339

E CONCLUSIE, SLOTOVERWEGINGEN EN SAMENVATTING

11. Conclusie en slotoverwegingen / 343

11.1 Inleiding / 343

391 Overzicht; procedure / 343

11.2 Het uitgangspunt / 343

392 Het uitgangspunt bij de beoordeling van een voorlopig getuigenverhoor
blijft overeind: in beginsel toewijzen / 343

11.3	Waarom dient de ruimte voor afwijzing beperkt te blijven? / 344
393	(Dringende) informatiebehoefte / 344
394	Waarheidsvinding / 345
395	Efficiëntie / 345
396	Beperkte ruimte voor afwijzing vanwege informatiebehoefte, waarheidsvinding en efficiëntie / 345
11.4	Richtlijnen voor het gebruik van de afwijzingsgronden / 346
397	Globale afbakening afwijzingsgronden; richtlijnen / 346
398	Het doel van het voorlopig getuigenverhoor: bewaring of verzameling van bewijs / 346
399	Toetsing aan een bepaald criterium of een belangenafweging / 347
400	Toetsing aan een bepaald criterium / 347
401	Een belangenafweging / 347
402	Het belang van de getuige is doorslaggevend / 348
403	Toewijsbaarheid van de vordering in de hoofdzaak / 348
11.5	Is de ruimte voor afwijzing (veel) groter geworden na <i>Frog/Floriade</i>? / 349
404	Meer ruimte voor afwijzing / 349
405	Conclusie uitbreiding afwijzingsgronden / 349
11.6	Kan van het voorlopig getuigenverhoor nuttig en efficiënt gebruik worden gemaakt? / 350
406	Systeem van het voorlopig getuigenverhoor / 350
407	Waarheidsvinding prevaleert voorafgaand aan een geding; efficiëntie prevaleert tijdens een aanhangig geding / 350
11.7	Wordt van het voorlopig getuigenverhoor goed gebruik gemaakt? / 350
408	Belemmering van het voorlopig getuigenverhoor in de praktijk / 350
409	Kwaliteit moet voorop staan bij vernieuwing / 351
11.8	Alternatieven / 352
410	Getuigenverhoor door of ten overstaan van een gerechtsonderzoeker / 352
411	Voorkeur: getuigenverhoor door partijen ten overstaan van een gerechtsonderzoeker / 352
412	Einddoel: getuigenverhoor door partijen / 353
413	Knelpunten / 354
414	Alternatief voor de gerechtsonderzoeker / 355
11.9	Meer rendement / 355
415	Het voorlopig getuigenverhoor heeft meer potentie / 355
416	Hogere eisen aan het verzoekschrift / 355
417	Voorafgaand overleg als ontvankelijkheidsvereiste / 356
418	Standaard comparitie na voorlopig getuigenverhoor / 356

- 419 Bewijskracht / 357
- 420 Flexibiliteit; voorlopig getuigenverhoor meer combineren met spoedprocedures / 357

12. Samenvatting / 359

- 421 Inleiding / 359
- 422 Het doel van het voorlopig getuigenverhoor; historie; rechtsvergelijking / 359
- 423 Internationale, absolute en relatieve bevoegdheid / 360
- 424 Bestuursrechtelijke procedure / 361
- 425 Strafrechtelijke procedure / 361
- 426 Procedure tot en met de beschikking / 362
- 427 Rechtsmiddelen / 363
- 428 De getuigenverhoren en -verklaringen / 364
- 429 Afwijzingsgronden / 364
- 430 Onvoldoende belang / 366
- 431 Onvoldoende belang: vordering in de hoofdzaak bestaat niet (meer) of is kansloos / 366
- 432 Onvoldoende belang: stadium hoofdzaak / 366
- 433 Misbruik (art. 3:13 lid 2 BW): het benadelingscriterium / 367
- 434 Misbruik (art. 3:13 lid 2 BW): het doelcriterium / 367
- 435 Misbruik (art. 3:13 lid 2 BW): het onevenredigheidscriterium / 369
- 436 Strijd met de goede procesorde / 370
- 437 Ander zwaarwichtig bezwaar / 372
- 438 Gevaar voor verlies van bewijs / 373

13. Summary / 375

- 439 Introduction / 375
- 440 The purpose of the voorlopig getuigenverhoor; history; comparative law / 375
- 441 Jurisdiction of the court / 376
- 442 Procedure / 377
- 443 Grounds for rejection / 378
- 444 Insufficient interest / 379
- 445 Insufficient interest: the claim in the principal action does not exist or longer exists or is certain to fail / 379
- 446 Insufficient interest: the principal action is already at an advanced stage / 380
- 447 Abuse (Section 3:13(2) of the Dutch Civil Code): the prejudice criterion / 380
- 448 Abuse (Section 3:13(2) of the Dutch Civil Code): the purpose criterion / 380
- 449 Abuse (Section 3:13(2) of the Dutch Civil Code): the disproportionality criterion / 382
- 450 Contrary to the principles of due process / 384

451 Other compelling interest / 386

452 Danger of losing evidence / 387

Bijlage I: Rv (1838) / 389

Bijlage II: Rv (1886) / 391

Bijlage III: Rv (1951) / 393

Bijlage IV: Rv (1988) / 395

Lijst van verkort aangehaalde literatuur / 397

Rechtspraakregister / 417

Trefwoordenregister / 433